

SOVJETSKIE ARMADE se vedno prodirajo, z izjemo zapadno od Kijeva, kjer so minuli teden Nemci oznanili po zavzetju Žitomira nove uspehe. A pri Gomelu pa so Hitlerjeve čete doživele velik poraz. Gornje je slika oddelka rdeče armade v ofenzivni akciji v Ukrajini.

Vnanja politika zaveznikov v luči nesoglasij

SKUPNOST NAMEROV ANGLIJE, ZED. DRŽAV IN SOVJETSKIE UNIJE MIRU NEOBHODNO POTREBNA. — DVA EKONOMSKA SISTEMA. — "SITE IN LAČNE DEŽELE"

Eden glavnih pogojev za ustanovitev trajnega miru v Evropi in drugje je soglasnost med Zedinjenimi državami, "Veliko Britanijo in Sovjetsko unijo v vprašanju vnanje politike. Nedvomno so o tem precej govorili Molotov, Eden in Hull in isti problem je pred Churchillom, Stalim in Rooseveltom.

Dvojna vnanja politika

Do te vojne se je povod očitovala v glavnem politiki dveh tendenc. Sovjetska takтика je stremela s pomočjo konhinterne in drugih metod po oslabljenju vlad v kapitalističnih deželah, dočim sta Francija in Anglija šle na roko Rusiji neprijateljskim vladam. Sami sta bili z Moskvo večinoma v korektnih odnosih, ni pa jima bilo dosti na tem, da se bi ublažilo odnosje med Moskvo in drugimi vladami v splošnem. Tudi Vatikan je storil svoj dežel, da ni prišlo do tega. (Nadaljevanje na 5. strani.)

Vzrok — temeljni vzrok temu je pač to, ker se kapitalizem boji za svoj sistem in Rusija je s svojo popolno socializacijo da ljudstvom drugih dežel silno "slab vzgled".

Proti druženju z Rusijo

Francoska buržavacija se je branila zveze z Rusijo, dasi jo je parlament načelno že sprejel, a nobenkrat pa ni bila veljavno potrjena. Bivši francoski minister letalstva Pierre Cot je v Alžiru nedavno dejal, da je bil na leta 1938, v času romanja angleškega in francoskega premjera v Monakovo za potolaganje Hitlerja, edini v tedanji francoski vladi, ki je bil rajše za zvezo z Rusijo kot za apizanje nemškega firerja, pa ni uspel. Cehoslovaška je bila žrtvovana in nato se je pričelo z lažnimi konferenci, z mirovnimi pakti in zagotovili prijateljstva in miroljubnosti, kar vse se je zrušilo s postankom sedanja vojne.

O tedanjih taktikah ruske vlade prevladujejo dve mnenji. Eno je, da je Rusija že v društvu narodov iskreno delovala za kolektivno varnost in vsled tega za zlom fašizma. In če bi Francija

hotela na pomoč Cehoslovaški, kakor se je obvezala v pogodbah, so ti krogi prepričani, da bi sovjetska vlada prav gotovo držala svojo besedo. Njena pogodba s Cehoslovaško je sporazumno s francosko vlado dolocala, da bi šla rdeča armada v bran napadene Cehoslovaške le, če bi francoska oborožena sila isto storila.

Poseti angleških in francoskih diplomatov k Hitlerju je smarala sovjetska vlada za insult in sovražnost proti nji in zbalje se, da se s to takto kuje naklep, s katerim se bi Hitlerju omogočilo prosto pot proti vzhodu, kamor je ves čas hrepnel. In tako se je v teh spletkih pojavil leta 1939 znani pakt dvajsetletnega prijateljstva med Hitlerjem in sovjetti, ki je osupnil javnost, ker dasi je bil obetan, ga vendar ni pričakovala. Kako bi mogla Moskva iti v prijateljstvo z vladom, ki je skovala proti vladu, ki je skovala proti

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Ali se mlada dekleta res toliko pogubljajo vsled vojnih razmer?

Policiske avtoritete v velikih mestih in v drugih krajih, kjer se vojaška taborišča, pripovedujejo o težavah z mladimi dekleti, ki koprenejo za uniformami in se pojdujo z vojaki brez sramu za svojo dekliško čast.

Veliko teh deklet pobegne z doma, da si dobe sobe, mnoge tudi delo, ene pa so se popoloma udale vojakom in uživajo z njimi spolno nasladko kje v ceneh prenočiščih, ali pa v bezničah.

Enega večera je policija v Chicago pobrala štirinajst takih deklet iz sob. Nobena izmed njih ni bila stara več kot 17 let. A to je kajpala le majhen odstotek. Večinoma zasledujejo take, ki so že bližu prostitucije in mnoge spolno bolne.

Na zborovanju v New Yorku važne zveze protestantskih cerkva (The Federal Council of the Churches of Christ in America) so o tem problemu veliko razpravljali in dognali razne vzro-

ke. Glavni kajpada je vojna. Drugi, da so mnoga društva za zabavljanje vojakov v svojem načudušenju premalo pazljiva in tako nenamenoma celo sama napeljujejo v nebrzdano seksualnost.

Veliko grajajo tudi starše, ker dajejo otrokom preveč svobode,

pa premalo hravstvene vzgoje.

Potem, ko je že prepozna, pa se

hudujejo in apelirajo na policijo, naj jim hčere izsledi ter pri-

vede domov.

Na omenjenem zborovanju se je prijemačo tudi komercialni tisk, ki v lovu za čitalatelje pričuje slike lepih žensk navadno v takih pozah, in le s par zakrivali na sebi, da vzbujajo seksualnost. Tudi filmska industrija v tem oziru veliko greši, pravijo kritiki, in pa policija, ki dopušča zloglasne lokale namesto da jih bi zatrla.

Program zveze nemških socialistov v Angliji

V Angliji obstoji že skoro vesas svetovne vojne unije nemških socialističnih organizacij, ki ima zveze s podtalnim gibanjem v Nemčiji in pomaga, da se Hitlerja čimprej porazi. Nedavno smo prejeli njen program, ki ga objavila svetu dne 23. oktobra v Londonu. Glavne točke v njemu so:

Kot mednarodni socialisti streminimo zgraditi mednarodni red, v katerem bodo vzniki za oborožene konflikte odpravljeni.

V dosegu tega namena je najboljši sredstvo mednarodno delavsko gibanje in drugi demokratični pokreti, med njimi predvsem kmetje in inteligenco.

Zelimo čimožjega sodelovanja z organiziranim delavstvom v vseh deželah v novi mednarodni organizaciji, v duhu skupnega programa.

Priporočamo federacijo vseh dežel v Evropi, ker posamično

niso več kos ekonomskim in političnim razmeram na tem kontinentu.

V živiljenskem interesu nemških demokratov in socialistov je, in vseh drugih demokratov in socialistov, da se da miru v Evropi trden temelj sodelovanjem Velike Britanije in njenih dominjonov ter Zed. držav in Sovjetske unije. Svobodna, združenja Evropa pa more nastati le s prijateljsko kooperacijo vseh omenjenih dežel, ne pa se naslanjati na eno ali drugo.

Federacije dežel posameznih delov smatramo za garancijo miru edino, če so podnjene svečnovi mednarodni organizaciji.

Prva naloga nemških socialistov po vojni je prilagoditi Nemčije novemu svetovnemu redu.

Za uspeh take politike je potrebno, da obvezljavo principi atlantskega čarterja tudi za Nemčijo v polni meri.

Nemški socialisti se zaveda-

mo potrebe po jamčeni varnosti deželam, ki so bile napadane in zatirane po nacističnih in fašističnih agresorjih. Ob enem smo uverjeni, da bodo imele vse tehnične garancije miru trajno vrednost le, če se jih izoblikuje v resnično mednarodni sistem splošne varnosti.

Ta sistem mora imeti dovolj močno avtoriteto držati agresorje k tem in pa dalekosežno moč reševati medsebojne spore.

Tak sistem bi jamčil mir in varnost tudi demokratični Nemčiji.

Prvi prispevek demokratične delov smatramo za garancijo miru edino, če so podnjene svečnovi in kulturnega življenja.

Prepričani smo, da samo uničenje nemškega militarizma ne bi bilo dovolj. Mi smo tedajno za zlom ekonomskih in političnih sil, na katerih sloni nemški militarizem, z ekspropriacijo nemške vojne industrije in veleposestev, in z demokratično preuredbo administracije od nje-

nih najnižjih delov navzgor.

Priznavamo za dolžnost bodoče svobodne Nemčije, da pomaga z vsemi svojimi sredstvi popraviti krivice, ki jih je prizadela pod nacizmom drugim ljudstvom.

Naša naloga bo preurediti nemški ueni sistem miru in razumevanju za sodelovanje z ljudstvom vseh dežel.

Trajen uspeh tega programa bo dosežen, ako se da novi Nemčiji priložnost, da ga svobodno razvija pod okriljem svojega notranjega političnega, socijalnega in kulturnega življenja.

Dalje program poudarja, da bi bilo zmotno ustvariti take razmere za Nemčijo, v katerih bi imela trajno masno brezpostreljnost in pomankanje socialne zaščite. Po padcu hitlerizma bo vzelo še mnogo boja, predno bo vsa reakcija v Nemčiji iztrebljena in dežela povsem prilagodena novemu redu mednarodne vzajemnosti.

"Ameriške povesti", knjiga Prosvetne matice, te dni izšla

Boji med interesi lahko privedejo v velike polome

KATASTROFALNA INFLACIJA PRAV GOTOVĀ, AKO SE PROFITARSTVU DOVOLI NEOMEJENO POT. — KONGRESNIKI IN ADMINISTRACIJA V SPORIH

govina pa čimborj svobodna.

Mnogi bi imeli od tega ogromne profite. V zalogah imajo blaga, ki so ga kupili po nizkih cenah, prodali pa bi ga draga. Pa tudi tisti prodajalci, ki nimajo teh ugodnosti, bi rajoše sami dočeli cene namesto vlada.

Mnogi imajo od takih dobičkov velike koristi. Denar jim prihaja zlahka in z njim se iznese dolgov, ki so bili narejeni v normalnih časih. Na škodi pa je upnik, ker dobi za svoje prejšnje dolgov ter začne z novo valuto.

V zmagovalnih pa zniža vrednost, ki se pozna posebno v mednarodnem izmenjanju v prometu med deželami, a tudi domači ljudstvo to čuti.

Za reguliranje cen

Ameriška vlada je v tej vojni sklenila popraviti nekaj zmot iz prejšnje vojne z regulacijami, kajti sedanja vojna je veliko draga stvar, vladni dolgov se večajo in tudi draginjava živiljenskih potrebnih. Knjiga obsegajo 112 strani.

V predgovoru knjige je rečeno,

da je ta zbirka omejena le

na one črtice in povesti, katerih dejanje se vrši v celoti ali

vsa deloma v Ameriki. In pa,

da še ne predstavlja vseh naših

pisateljev v Ameriki; zaradi omejenosti obsega knjige je močno izostati nekaj kratkih spisov ostalih avtorjev, pravi uvod, dasi bi delali vso čast tej zbirki.

Z izdanjem te knjige je Prosvetna matica spet izvršila en

del svoje važne naloge, ki jo

ima na kulturnem polju našega ljudstva v tej deželi.

Krajevna podružnica P. M.

obdržuje konferenco

dne 5. decembra

V nedeljo 5. decembra ob 10.

dopolne bo v Milwaukeeju

konferenca krajevne organizacije Prosvetne matice in JSZ za Wisconsin in Illinois.

Prične se ob 10. dop. Več o nji

je na drugem mestu v tej številki.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrti leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najposneje do pondeljka
popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.Editor... Frank Zaitz
Business Manager... Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$8.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Španski republikanci ne dobe opore ne v Angliji ne v Zed. državah

S propadanjem fašizma v Italiji in z nemškimi porazi na vzhodni fronti se čezdalje bolj majejo tla tudi Frankovemu rezimu v Španiji, ki je nastal s pomočjo Mussolinija, Hitlerja in cerkev, ter neposredno vsled nevtralnosti vlad demokratičnih dežel.

Španska reakcija se že nad pol leta pripravlja, da Franka "žrtvuje" s "preobratom", ki bo Španijo pomaknil nazaj v monarhizem. Novi kralj naj bi postal don Juan, sin pokojnega Alfonza, ki ima baje močno oporo med angleškimi toriji in zanj deluje Vatikan ter vsa hierarhija v Španiji. Vlada Zed. država ta prizadevanja molic opazuje z gestami, kot da takl spremembni bo nasprotoval.

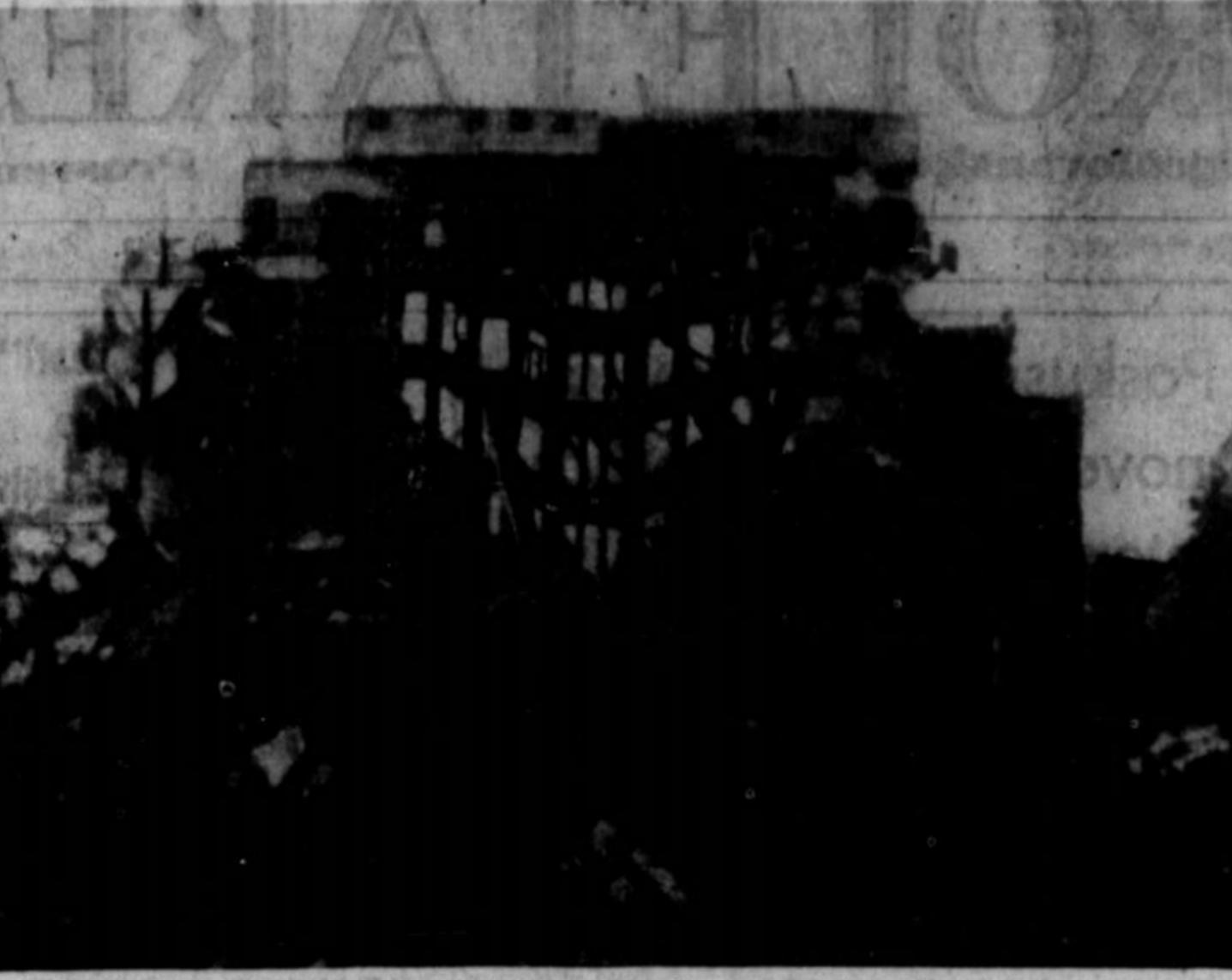
To je podzgalo španske republikance v akcijo. Leta in leta se je špansko napredno delavstvo trudilo vreči monarhijo in ustanoviti demokratično republiko. Uspelo je v obojem. Poraženo je bilo v civilni vojni edino vsled prej omenjenih sovražnih sil ter buržoazije v Franciji, Angliji in Zed. državah, ki se je bala socializma v Španiji. Ako španska reakcija sedaj uspe v svojih nakanah utrditi svoj režim pod novo firmo, kakor ga skutati utrditi kralj in Badoglio v Italiji, bi to pomenilo, da se bi vsa borba španskega delavstva in kmetov za svobodo in kruh moralna pribeti zopet od kraja. Nova monarhična vlada bi razpolagala z armado, orozjem, ječami in sodnim aparatom, kakor sedanja. Nastati pa ne more drugače kot z odobritvijo in nepredno pomočjo Londona in Washingtona, ki imata v Španiji velik politični in ekonomski vpliv. Kar se tiče Moskve, med zaveznički v Španski politiki ne odločuje.

Zastopniki petih strank bivše španske republike so v Mehiki ustavnili poseben odbor, sličen francoskemu odboru narodnega osvobojenja, ki si je dal za nalogo pobijati prizadevanja monarhistov za obvarovanje fašizma pod drugim imenom, in za restavriranje španske republike. Izmed socialistov je v odboru Indalecio Prieto. Dissenenti sodelujočih strank trdijo, da novi odbor ni reprezentativ, niti ne dovolj močan in odločen, da bi mogel stopiti v boj z reakcijo. Ampak že to, da se ga je ustanovalo, je velik uspeh. Dovolila ga je le mehiška vlada, čeprav je precej španskih beguncov tudi v tej deželi in v Angliji. Ampak ker sta ameriška in angleška vlada Franka priznale, ne dopušta, da se bi tu ustanavljali kak proti-Frankov odbor, saj dokler se jima bo taktika apizanja Franku zdela potrebna.

In kot začasa civilne vojne, tako španski republikanci tudi sedaj ne dobe opore v vlad Angelie in Zed. držav, ker ameriški in angleški toriji smatrajo, da bi pomenil izhod Španije iz fašizma v republiko socialistični prevrat. Zato so rajše za ustavno monarhijo, oziroma za takto "neumešavanja". Franko, ki se ljudstva boji, pa bi rad več orožja iz Amerike in Anglije. Zadeva Španije je za ameriško in angleško vlado zagonetna. Kajti će ji podpreta republikansko gibanje, bo republika taka kakršne kapitalizem in cerkev nočeta, a konzervativna, kakor jo imamo v Ameriki, pa bi bila tam nemogoča. Španski republikanci hočejo ljudovlado v pravem pomenu besede.

Španske stranke, ki so zastopane v akciji za obnovitev republike, so doobile v svobodnih volitvah leta 1936 okrog šest milijonov glasov. Delujejo na temelju ustave španske republike iz leta 1931, o kateri ne more nihče trditi, da ni demokratična. V odboru so Diego Martinez Barrio za republikano in federalno stranko; Indalecio Prieto za socialistično in Alvaro de Albornoz za republikansko stranko levice; Antonio-Maria Sbert zastopa katalonsko levičarsko in katalonsko akcijsko stranko; Philippe Sanchez Roman zastopa v odboru "mestranarske" politike. Namen odbora je dobiti priznanje pri zavezniških vladah sij v taki obliki kot ga je dobil po enem letu delovanja francoski osvobodilni odbor v Alžiru. A iz že pojassnjene vzrokov ni verjetno, da bo uspel. V veliko škodo tej akciji je tudi nesloga v omenjenih strankah in drugih republikanskih frakcijah. Venendar pa se je španska reakcija boji in jo hoče prehiteti s svojim "strmoglavljenjem" fašizma. Tak preobrat bi pomenil le odpravo Franka iz vlade, ne pa fašizma, ravno tako kot je "od-prava" fašizma v Italiji pomenila le zavrnitev Mussolinija, ne pa njegovega sistema. Monarhični režim bi poddaril svojo naklonjenost zaveznikom, kakor jo je po "izpreobrnitvi" Badogliev režim v Italiji. Diktator Franco bi tega ne mogel, ker je preveč odločno deloval za zmago Hitlerja in Mussolinija in zmerjal Anglij, Zed. države in Rusijo. Proti slednjem je postal Hitlerju v pomoč tudi divizijo "prostovoljcev".

V svojem nedavnem predavanju v Chicagu je senora Isabel de Palencia pred koncirom za obravnavanje vyanjih zadet izjavila, da bi morali zaveznički prekiniti odnos s Frankovo vlado že dolgo nazaj, kajti priznanje Washingtona in Londona je le utrijevalo njegov položaj. Postal pa mu je omanjan čim je padel prvi diktator — duče v Italiji, in tedaj je postalo tudi njemu jasno, da ga čaka enaka usoda, čeprav to zanikava in navidezno stopa

JOSKO OVEN:

RAZGOVORI

Zahvalni dan! Nu, minul je Eden najpomembnejših ameriških praznikov, ko se človek ne samo poštenu naje, ampak je tudi tradicionalno zvezan z zgodovino te dežele. Ne bom posegal vanjo. Saj je vsem znana zgodovina pionirjev, ki so pred dolgo številko let zasedli zemljo ob atlantski obali ter se od tam počasi pomikali proti zapadu. Po dolgem in težkem poletnem delu so bili poljski prideki pospravljani in v prvem naletavanju snega so praznovani — zahvalni dan. Ta praznik, seve, ni iznajdba kristjanov. Že v davnih, davnih časih so praznovani Grki, Asirci, Babiloni, Egipčani itd. sličen praznik, posvečen bogovom v zahvalo za njih naklonjenost. Vsi ti običaji segajo nazaj v prazgodovino. Casi, običaji in ljudje se menjajo — ali praznik ostane.

Letos, kakor lani — ni bilo tistega veselja kot je bilo na ta dan običajno v ameriškem življenju. Skoro v vsaki družini je manjkalo koga, ki se nahaja kje daleč v tujini ali pa na bojišču. Resnost vojne je poseglja tudi med nas.

Bojišča

Clovek bi rajše pisal o miru, ali o kakšni oljki vejici za enkrat se ni govorja. Usojen je, da bo skoro vsa Evropa eno samo ogromno pogorišče. Kupi mrtvih, razkosanih trupel, vislice, ter okajene prazne stene, kjer so nekdaj bila cvetoča mesta. To je cena, katera mora plačati Evropa za njeno negovanje fašizma. Atila in Cingiskan sta bila samo rahel veter v primeri z nacijskog kugo, katere ne samo strla teleša, ampak je tudi zastrupila duše.

V Rusiji se boji nadaljujejo. Koliko časa se bodo na ruski zemlji bo razvidno v prihodnjih letih. V Italiji gre bolj počasi. Težak, gorati teren, slabo vreme itd. so pač velika ovira. Strahoviti bombni napadi zavezniških letal na nemška mesta se nadaljujejo. V pacifičnih otokih Gilberts in Marshalls skupine se bije odločilna bitka med našimi in Japonci. V Indiji, kjer v gotovih krajih umira dnevno tisoč ljudi za lakoto, je pripravljena velika armada, katere namen je okupirati Burmo. Kdaj se to prične — bi posebno radi vedeli Kitajci. Kitajska nadaljuje svoj boj proti Japonski skoraj brez vsake tuje pomoči. Njena edina pomoč je njih nezlomljiva volja ter nekaj eskadril ameriških letalcev.

RAZNO

Naše idealiste, kateri imajo tako močno vero v demokratnost sedanje angleške vlade — je precej neljubo zadela novica o oprostitvi fašista Oswalda Mosleyja. Angleško ljudstvo, posebno delavstvo, katero ni tako naivno, je protestiralo (in ta protest dnevno narašča) proti temu odloklu vlade. Pravijo, da je bil vzrok tega odloka slab zdravje Mosleyja. Na podtalno ljudsko vojsko po zasedeni Evropi bo to napravilo pač zelo slab vtis. V predzadnji nedeljski izdaji lista "Chicago Sun" ima Frank Smothers (ki je znan v Ameriki in v Evropi kot neustrašen časnikarski poročalec) članek z naslovom: "Human Gibraltar". V tem članku opisuje Churchill. Članek je precej dolg, predolg za mojo kolono. Omenim samo glavno: "Churchill bo postal v zgodovini kot človek, kateri je na svojih ramah obdržal Anglijo v vojni takrat, ko je stala sama proti Nemčiji. Ali v vprašanju miru pa je on tisti Gibraltar, kateri hoče, da se vse privilegije britiskega imperializma obdrži. On hoče stari Balkan z grško in jugoslovansko dinastijo, s plohom svet tak kot je bil pred vojno. In tu je tista nevarnost. Samo skupna volja zavezniških ljudstev bo prisilila drugačne rezultate."

In prav je, da si to zapomnimo. Naši otoki

V predzadnji nedeljski Tribuni ima "krnel" McCormick velik članek z naslovom "We must get the islands". V tem članku "krnel" odločno zahteva, da morajo japonski otoki ter razne druge koralne skupine otočij na Pacifiku postati ameriška last. Kajti varnost in obramba naše dežele zahteva to. Noben človek bi se o tem ne prepiral, saj pravijo, da ima vsaka dežela rada svoje strategične meje, pa če so prav pet tisoč milij od Kalifornije. Ampak kar je eduno je to, da kar je pravilno za nas, je ne-nugusni imperializem za Rusijo, če zahteva strategične meje okrog Leningrada, to se pravi ne pet tisoč milij proč, ampak pet tisoč milij od Leningrada.

1944

bo volilno leto. Vojna ali ne vojna, narodno edinstvo ali pa zmenjava — to naše reakcionarje prav nič ne briga. Njih edini cilj je zrušiti "new deal" in Roosevelt, in nato se že prav pridno pripravlja. Nobena laž, sumnjenje ali zavijanje jim ni preizkotno, samo da se doseže na men. Pred vsem so njim na piki naprednjše delavske unije. Tu kaž sta naš "krnel" McCormick ter Hearst na prvem mestu. Zadnje tedne se je spravila čikaška Tribuna na križarsko pot odkrivanja komunističnih zarot. Najprej je bila neka nekakzana Lincolnova šola v Chicagu, kjer se je baje učilo kako strmoglavit demokracijo ter zvezno vlado tu v Ameriki. Ko se je izkazala otročjost tega velikega odkritja, je položila Tribuna vse to na led ter se spravila na drugo bolj uspešno polje — v boj zoper unije. V Chicagu imamo precej novih tovarn, katere je zgradila zvezna vlada za vojaške potrebe. Ena teh je Studebakerjeva tovarna za izdelavo letalskih motorjev. Tovarna je deloma organizirana v United Automobile Workers Union local 998 (CIO). Tovarna, ki operira nekako leto dni, ima dober rekord, nobenih stavk, dobila je povabilno morariško zastavo od vojaških oblasti za uspešno delo, to se pravi, da je bilo dosedaj vsako naročilo dogovorljivo v času — kar je v sedanji težkočah dober produksijski rekord. Tribuna je obdelovala zgoraj omenjeno unijo, da je komunistična ter da se ukvarya z organizirano sabotažo dela v oviranju produkcije. Tribuna apelira na takozvane lojalne delavce (vsak teper lahko razume, kaj ta izraz pomeni), naj se postavijo po robu unijskim načelom. Z drugimi besedami, razbijajo naj unijo. "Chicago Sun", liberalni dnevnik, je tem insinuirjam v uvodnem članku na prvi strani pošteno odgovoril. Da je to boj proti vsem organiziranim delavstvu, o tem ni dvoma. "Rdeči hering" jim je samo pretveza.

Ruski relif

Sodrug John Petkovšek, Komomo, Ind., je poslal \$5 za ruski relif. Od s. Toneta Zornika sem prejel \$3. Dva dolarja je daroval s. Jos. Britz, enega je pa dal Tone Zornik. Vsem darovalcem iskrena hvala.

Čedzalje manj salunov v Chicagu

V Chicagu je bilo do 31. oktobra 7,663 salunov in drugih takih lokalov, ki prodajajo alkoholne piže. Po 1. novembru, ko je bilo treba obnoviti licenco za prihodnjih šest mesecev, pa jih je 1,034 manj. Tudi v prejšnjem licenčnem razdobju se je njih število znatno znižalo.

Tole mi ne gre v glavo?

Čedzalje manj salunov v Chicagu

Spodnji del stranice je posvečen temi, da je Chicagu v letu 1944 doseglo manj salunov in drugih lokalov, kot je bilo pred letom. Čedzalje manj salunov v Chicagu je bilo do 31. oktobra 7,663 salunov in drugih takih lokalov, ki prodajajo alkoholne piže. Po 1. novembru, ko je bilo treba obnoviti licenco za prihodnjih šest mesecev, pa jih je 1,034 manj. Tudi v prejšnjem licenčnem razdobju se je njih število znatno znižalo.

Čedzalje manj salunov v Chicagu

Spodnji del stranice je posvečen temi, da je Chicagu v letu 1944 doseglo manj salunov in drugih lokalov, kot je bilo pred letom. Čedzalje manj salunov v Chicagu je bilo do 31. oktobra 7,663 salunov in drugih takih lokalov, ki prodajajo alkoholne piže. Po 1. novembru, ko je bilo treba obnoviti licenco za prihodnjih šest mesecev, pa jih je 1,034 manj. Tudi v prejšnjem licenčnem razdobju se je njih število znatno znižalo.

Čedzalje manj salunov v Chicagu

Spodnji del stranice je posvečen temi, da je Chicagu v letu 1944 doseglo manj salunov in drugih lokalov, kot je bilo pred letom. Čedzalje manj salunov v Chicagu je bilo do 31. oktobra 7,663 salunov in drugih takih lokalov, ki prodajajo alkoholne piže. Po 1. novembru, ko je bilo treba obnoviti licenco za prihodnjih šest mesecev, pa jih je 1,034 manj. Tudi v prejšnjem licenčnem razdobju se je njih število znatno znižalo.

Čedzalje manj salunov v Chicagu

Spodnji del stranice je posvečen temi, da je Chicagu v letu 1944 doseglo manj salunov in drugih lokalov, kot je bilo pred letom. Čedzalje manj salunov v Chicagu je bilo do 31. oktobra 7,663 salunov in drugih takih lokalov, ki prodajajo alkoholne piže. Po 1. novembru, ko je bilo treba obnoviti licenco za prihodnjih šest mesecev, pa jih je 1,034 manj. Tudi v prejšnjem licenčnem razdobju se je njih število znatno znižalo.

Čedzalje manj salunov v Chicagu

Spodnji del stranice je posvečen temi, da je Chicagu v letu 1944 doseglo manj salunov in drugih lokalov, kot je bilo pred letom. Čedzalje manj salunov v Chicagu je bilo do 31. oktobra 7,663 salunov in drugih takih lokalov, ki prodajajo alkoholne piže. Po 1. novembru, ko je bilo treba obnoviti licenco za prihodnjih šest mesecev, pa jih je 1,034 manj. Tudi v prejšnjem licenčnem razdobju se je njih število znatno znižalo.

Čedzalje manj salunov v Chicagu

Spodnji del stranice je posvečen temi, da je Chicagu v letu 1944 doseglo manj salunov in drugih lokalov, kot je bilo pred letom. Čedzalje manj salunov v Chicagu je bilo do 31. oktobra 7,663 salunov in drugih takih lokalov, ki prodajajo alkoholne piže. Po 1. novembru, ko je bilo treba obnoviti licenco za prihodnjih šest mesecev, pa jih je 1,034 manj. Tudi v prejšnjem licenčnem razdobju se je njih število znatno znižalo.

Čedzalje manj salunov v Chicagu

Spodnji del stranice je posvečen temi, da je Chicagu v letu 1944 doseglo manj salunov in drugih lokalov, kot je bilo pred letom. Čedzalje manj salunov v Chicagu je bilo do 31. oktobra 7,663 salunov in drugih takih lokalov, ki prodajajo alkoholne piže. Po 1. novembru, ko je bilo treba obnoviti licenco za prihodnjih šest mesecev, pa jih je 1,034 manj. Tudi v prejšnjem licenčnem razdobju se je njih število znatno znižalo.

Čedzalje manj salunov v Chicagu

Spodnji del stranice je posvečen temi, da je Chicagu v letu 1944 doseglo manj salunov in drugih lokalov, kot je bilo pred letom. Čedzalje manj salunov v Chicagu je bilo do 31. oktobra 7,663 salunov in drugih takih lokalov, ki prodajajo alkoholne piže. Po 1. novembru, ko je bilo treba obnoviti licenco za prihodnjih šest mesecev, pa jih je 1,034 manj. Tudi v prejšnjem licenčnem razdobju se je njih število znatno znižalo.

Čedzalje manj salunov v Chicagu

Spodnji del stranice je posvečen temi, da je Chicagu v letu 1944 doseglo manj salunov in drugih lokalov, kot je bilo pred letom. Čedzalje manj salunov v Chicagu je bilo do 31. oktobra 7,663 salunov in drugih takih lokalov, ki prodajajo alkoholne piže. Po 1. novembru, ko je bilo treba obnoviti licenco za prihodnjih šest mesecev, pa jih je 1,034 manj. Tudi v prejšnj

POVESTNI DEL

PRI GOSPEJ MURNOVKI

IVAN GRAHOR

Poldne

Spomnimo se, kako je stanovanje prazno, ko ostane v njem človek naenkrat sam. Niti največji promet na cestah, ki vodijo mimo, tega ne izpremeni. Gospodinje so menda zato tako pridne in delavne, da si z delom pregašajo nemir praznih sob. Vseeno je, kako je stanovanje veliko ali opremljeno, zmerom pomeni dom — dom in življenje. In tega ne da ženski niti bogastvo niti štedilnik, ki še tako dobro vleče. Kadar se bliža ura obeda, ko gospodinja ve, da se domači vrnejo iz mesta, ji zaživi družina v svoji odštonosti. In nemir pričakovanja jo obda. Ta nemir pada v kretanje, da si kar niso podobne s prejšnjimi, razmišljeno hitre so, hotene, odločne, a natančne niso več. V takem razpoloženju se menda mladim gospem rado kaj zasmodi ali prekipi, da je človek kar žalosten. — Deset minut pred poldnevom je, tik-takanje ure prebija steno. Na malem štedilniku ropočejo lonci in kozice, juhe in prikuhe kipe, se prematajajo in pljuska-jo čez rob. Gospa Murnovka stoji na straži. Kuhalnico, žlice in bogve kaj je že imela v rokah. V presledkih pohiteva do shrambe, odpre ena vrata in druga, prenaša posodo in vrečice, zapira, že je sklonjena pred linico in neti ogenj. Po veži je začula korake in je skočila ven, na hodnik, pozdravila nekoga in brž pohitela nazaj, tako da je njen obraz nad lonci zdaj popolnoma neprimeren, ves razsmejan v gosposki ljubljanski pozdrav. Ceprav je gospa Murnovka resnično prijazna ženska, ob tem času se obiskov prav nič ne veseli. Hiti in hiti, kakor da preganja demone, ki se pode in tulijo v žreku štedilnika. Za nič na svetu je ne zadržis zdaj na hodniku ali pa v veži. Pozdravite "milostive", ki se vračajo iz mesta, pokloniti se, kakor se pred gospodo spodobi in kakor bi ne bilo nič. Kajti to so stranke, gospa Murnovka je hišnica in "milostive" so odlične gospe, nadsvetnice. "Gne' Frau Regierungs-rat! ... Ja, ja, küss' die Hand!"

Pozdraviti in se vendar umakniti, toda tako, kakor da ni bilo nič in se ves vdan, prav kakor izvolijo. To zna naša gospa že pet in dvajset let in delj, mogoče od takrat, ko je bila še mladati, hišnica in gospodinja in je bilo treba vsak dan kosila. Toda o tem gospa nič več ne misli, kar je enako za vsak dan, celih pet in dvajset let, to je stara stvar. Zdaj so že drugi časi, vojna in lakota, babe na trgu, mesa ni, kruha ni, masti ni... In študent je glad.

Letos ima gospa Murnovka dva dijaka. In res, rada ju ima: seveda, za ta denar ne bo mogla več. Danes na primer ni bilo na trgu prav ničesar in še proti nočjo, babe. Ne, to bo treba povedati, tako ne gre več. Kje?

"Ti si mi prav avša avšasta" — sope gospod Murn, ki se je pravkar vrnil z novim parom

šteditniku, da zdvri ves svet v eno smer, tako se požene življenje po vežah in ulicah vsak dan opoldne, točno takrat.

Udarilo je poldan, zvonovi pojo od vseh cerkv, od šole je bruhišil šum in se prevabil v ulico, kakor bi se razbil na koščke.

Prvi dijak je že tu, majhen je in kepast. Pozdravil je, odložil knjige v sobi na mizico in obslonel pred široko omaro, na kateri zbirajo spominčke. Pred njim je veliko zrcalo, ki ga je vzel v svoje srece in ki gleda zdaj le še z obodom mimo njega, naravnost po sobi, skozi kuhinjo, polno mrtvih podob. Mile ne vidi svoje podobe v zrcalu; nekaj piše vsak dan, takoj ko prihiti iz sole.

Gospa Murnovka je prišla v sobo za njim, popravila naslanač in prt, potem je pustila duri odprte, da se še lahko vrne.

"Gospod Mile," je rekla za uvod, "zdaj kar pišite domov, da ne morem več. Ničesar več ne dobim. Jaz ne morem. Leon mi ne prinese ničesar, za denar ne dobim, na trgu je zmerom manj. Oče zasluži, pa se ne zmorem. Ce vam ni prav —"

"Včeraj sem pisal, gospa."

"In kaže tudi?"

"Za vse."

"Saj veste..."

Vidiš, komaj sem končal laskate za tisto babnico, ki mi vedno sedi na ušesih. Gotovo je že pol ure v trgovini, potem mi pa mojster opočaša, da nisem točen."

"Zakaj pa delaš? Star si že in bolan."

"Tudi ti si stara. Zapri za meno, da ti ne bo vleklo."

"Pa drugim čevljarem naj dajo, če jim ni prav. Sliši, oče, počasi hodi!"

A on je že zunaj, pomislil je, ali delavnico zaprl, zdaj je obstat na pragu, vidi velik voz premoga pred drugo hišo in se optoče nazaj.

"Mati! Mati! Ali si gluha? Daj klijuc od številke tri! Svajgerjevi so dobili premog."

Zdaj pa je gospod Murn odšel in se nič več ne zmeni za te proklete bajte. Tri hiše po tri nadstropja, kakor palače, in vsak teden dva para čevljev in še krpanje povrhu, to človeka izpije. Se mlad človek bi se za tako življenje zahvalil, za tako letanje s "finim" delom. — Gospod Murn sem, gospod Murn, meni boste napravili "šervoir", meni to, sie wissen schon!

"Saj ne morem, gospa, viđo. Nimam svetlobe, petroleja ni, drauseen kann ich nicht, jaz sem bolan. Kakor bi rad, pa ne morem: Glejte, tri dni sem ležal, štiri dni samo pospravljam, tudi slovenske. Najlepši so bili mlađi knezi, niso bili osorni. Mari! so reki ali pa Hans! in so se ognili za na sprehod. — Takih časov ni več. Dekleta so bila lepa, so kot zdaj in bolj zdrava. Vodenjak je bil na trgu in vso vodo so morale znositi na glavi. V mestu so prihajali mladi rokodelski pomočniki in so ob nedeljih vabili dekleta v družbo. Tam sta se z očetom spoznala in sta se vzele. (Dalje prihodnji.)

SLOVENSKI DELAVSKI CENTER

Chicago. — Zadnji teden nas je obiskal Joe Ulesich iz Willard-a, Wis.

V soboto 27. nov. je bil prirejen poslovilni večer tajniku družbenega kluba Slovenski center Arley Božičniku in Jamesu Kubartu, ki sta pozvana v armado. Ta družbeni večer so jima priredili člani društva Pioneer SNPJ. Oba sta očeta. Kubart ima štiri, Božičnik enega otroka. Arleyev brat Ray pa je upošlen že dolgo na Havajih, kjer je nedavno dobil vsled spremnosti v svoji stroki (elektrotehnik) priznanje in povišanje v službi.

Vojna nas bo stala dve sto milijard

Profesor John S. Perkins, pomočnik predsednika bostonke univerze, je izračunal, da nas bo vojna stala dve sto milijard dolarjev, ali več, kot so značili vsi stroški vladne Zedinjenih držav od postanka republike pa do sedanjega vojnega sistema. Boje se, da ako

NEMSKI UJETNIKI na vzhodni fronti na poti nazaj v Rusijo, toda tako kot je pričakoval Hitler. Korakajo nazaj pod varstvom sovjetskih vojakov ne kot zmagovalci, pač pa premagani.

ANTON ZORNICK PIŠE

Herminie, Pa. — Na potovanju za Proletarca in Prosveto imam priložnost slišati marsikavo pikro, zbadljivo besedo. Ven-

dar moram ugotoviti, da večina naših ljudi, saj tistih, ki jih podpisani obiskuje, dokaj dobro presoja vse, kar se godi.

Clovek ne piše rad o verah. Toda ko pa vidi, kako se v imenu vere intrigira in napada ljudi, ki iskreno delujejo za narodovo osvoboditev in za opravilo socialnih krivic, se pa mora oglašati proti zavajalcem. Take cerkve, posebno rimsko katoliška, se boje napredka. Saj je znano in v zgodbini ne bo nikdar pozabljen, kako je prekela vsako iznajdbo za hudo delo, posebno če je imela za delavca trpinu kako olajšavo. Mar

mu ni bilo od početka ukazano, "v

potu svojega obrazu si bo služil svoj kruh?" In pa učila jih, da na

zveste ubogajo svoje gospodarje, pa

duhovsko in posvetno gosposko.

Torej delaj in trpi, ako si hoče za-

služiti nebesa po smrti. A tisti, ki

tako uče, se ne ravnajo po svojih naukih. Hočejo nebesa že na tem svetu. Imajo pa jih na stroške tistih, ki jih izkorisčajo. Zato hočejo,

da priznajo, da mu olajšamo

boj, da sistem gospodarjev in hlap-

cev za zmerom ostane.

Naši ruski bratje so se uprli tej filozofiji, zato so jih proglašali za zločince, resice cerkve in za bar-

ber. Med Slovenci in Ameriki je v

tej propagandi posebno aktiven pa-

ter Ambrožič. V Ameriški domovi-

ni in v drugih katoliških listih piše,

kako Adamič poveličuje komuniste

v starem kraju, med drugim Josipa

Vidmarja, ki uvajajo teror nad ver-

nim ljudstvom, ubijajo nedolžne

ljudi in ropajo.

Znano je, da je bilo v Sloveniji

pred to vojno prav malo komuni-

stov. Ampak nazadnjaki imenujejo

sedaj vsakega za komunista, ki se

upira krivicam. Adamič opisuje v

omenjeni knjigi med drugim mu-

čenja, ki se jih počenjali beograd-

ski ječari nad zaprtimi političnimi

jetniki in prosili, da ne

prečkajo na njihovih trgovinah.

Pred nekaj tedni smo imeli v San

Franciscu vinski trgat. Povabili

so me, da sem jim vlekel koncerti-

no. Posetnikov je bilo toliko, da se

je dvorana kar zjbal, ko se plesali

po vzhod "židane marele" in dru-

gih. Agitirati pa nisem utegnil.

Kadar nišem igral, smo pa nadlegovali

točaje in se šalili, politizirali in si

močili grla, kot je na vinskih trgovinah.

Naši javnosti na primer na

potovanju sedaj

zavajalcem in drugim raketirjem

je na zveznem sodišču v New

Yorku Wm. Bihoff navedel ne-

kaj advokatov, katerim je pla-

čeval podkupnine. V tej vojni

so se vsi pririnili v vladne slu-

žbe za ščtenje poštenosti...

Francove fašistične zmage v Španiji.

MIKE ZUPAN PREMINUL

San Francisco, Calif. — Pokojnega Michaela Zupana je v Chicagu poznalo veliko ljudi. Pred mnogimi leti sta imela z ženo, ki je tudi že med pokojnimi, stanovalec na hrani, in vedno mnogo vasovalcev. Njegov dom je na So. Hamlin Ave. blizu 23. ceste v Chicagu. Midva sva si bila prijatelja že veliko let. Oba sta bila v mizarski obrti. Jaz je preselil v San Francisco iz Waukegana že pred dobrim enim letom, Zupan pa v minulem letu. Dejal je, da ga je vedno mikado videti Kalifornijo in res jo je videl več kakor jaz, čeprav sem delj tukaj. On je bil v Los Angelesu in nato se preselil v San Francisco in dobil delo v svojem poklicu.

V pondeljek 22. novembra sem ga zadnjič videl živega. Pravil mi je, da bo šel večer na sejo unije zaradi transferiranja iz čikaškega lokalja, ker mora vsled spadati v tukajšnji lokal.

Ko se je vracal s seje, se je po par blokih hoda zgrudil zadet pod kapi. Policija je truplo peljala h korojeru. Čim sem na tej nesreči zutraj zvedel, sem selj tja, kjer so me vprašali, če sem njegov sorodnik itd. Pojasnil sem jim, da ima družino v Chicagu, ki so jo smrti očeta brzalovno obvestili. Odgovorila je, da je najnjego truplo tja prepelje. Drugače bi vsele njegov pogreb v oskrbo tukajšnje društvo S. N. P. J. in unija. Clan je bil društva Slavija št. 1 SNPJ v Chicagu.

Pokojnik je bil doma iz radovljikega okraja na Gorenjskem, star 68 let. Započa sina in hčere, in sestro Mary Sifler. Casten mu spomin. Sorodnikom moje sožalje. — Louis Kužnik.

(Pokojni Mike Zupan je bil pokopan v oskrbi L. Žefranovega pogrebne zavoda na Woodlawn pokopališču. Pogreb je bil civilen. V imenu društva sta govorila v kapeli, oziroma na grobu. Filip Godina in Anton Trojar.)

Advokati iz enih in druge golufije

Na obravnavi proti izsiljalcem in drugim raketirjem je na zveznem sodišču v New Yorku Wm. Bihoff navedel nekaj advokatov, katerim je plačeval podkupnine. V tej vojni so se vsi pririnili v vladne službe za ščtenje poštenosti...

TISKOVNI SKLAD PROLETARCA

XIX. IZKAZ

Cicer, III. Po \$1: John Rayar, in John Bačchar, skupaj \$2.

Waukegan, III. Po 50c: Martin Judnich in Anton Grosar, skupaj \$1. (Poslast M. Judnich.)

Aliquippa, Pa. George Smrekar \$1. (Poslast Jack Ambrožič.)

Detroit, Mich. Joseph Klarich \$1.25; po \$1: Rudolph Potocnik in Anton Semec st., skupaj \$3.25. (Za slednjega poslast Kath. Krajin.)

Waukegan, III. Andrew Možek \$1.

★ KRITIČNA Mnenja, Poročila in Razprave ★

KOMENTARJI

Edvard Beneš je končno le bil pravi Jože in meni, da se bi ga ne moglo poboljšati. Smatra ga tudi za največjega razdirača med Jugoslovani.

Glede žaljenja kraljev: V dobi prejšnje vojne je tedanji čikaški župan Wm. Thompson v kampaniji proti Angliji delal, da bi udaril angleškega kralja po nosu, če bi ga videl. Ta Thompsonova pretinja je bila priobčena v vseh dnevnikih in povzročila veliko zgrajanja, ker ni s tem žallil samega starega kralja, ampak vso Anglijo. Glede Adamičeve označbe ne bo, toliko zgrajanja, dasi je bila žaljiva in nediplomatica. Ampak človek pač dostikrat govori tako kakor čuti in misli in to je Adamič na clevetanskem shodu storil.

J. Alvarez del Vayo, ki je bil v španski republikanski vladi minister v njenih zadav, prialje v reviji Nation angleško vlogo, ker španskim monarhistom dovoljuje trdit, da bi bil oklic do Juanu za španskega kralja Angliji kako po godu. Morda ne vsi vladi, ampak torijem pa.

Aleksander Kerenski je vril svojemu nasprotstvu do boljševikov vendarje Rus. V člankih dokazuje, da je bila Rusiji v prejšnji vojni storjena na konferenci v Versailles krivica, ker so ji vzeli mnogo zemlje, ki po prebivalstvu spada Rusiji, oziroma Ukrajini in Beli Rusiji.

Pojaki ga pobijajo, ker zahtevajo, da morajo meje med Poljsko in Rusijo ostati iste, kar so bile pred vojno. A Stalin jih je že spremenil leta 1939, v času nemške invazije na Poljsko, in nič ne tajti, da jih še vedno smatra pravilne in pa za pravilne Rusiji.

Srbobran komentira obdolžitev Mihajlovičevga centralnega odbora proti Titu, o katerem pravi, da podžiga v Jugoslaviji gromado vse uničoče, krvave civilne vojne. Titov smoter je vladanje manjšine s terorjem nad večino, pravi odbor. Mihajlovič in njegov odbor sta morda že pozabili, da je imela Jugoslavija prav malo časa take kabine, ki bi lahko vrnila po volji naroda. In je izmed vseh zamejnih vlad tudi edina, ki je s sovjetsko vladom v iskrenem prijateljstvu.

Nemci prihajajo v stiske za kovine. Iz Berna poročajo, da so pobrali zvono iz cerkva v Milanu. Vzeli so 210 zvonov v teži 24,000 funtov. Ker je večina Italijcev pod nemško okupacijo, si lahko z njenimi zvonomi iz stiskskega veliko pomagajo.

Pierre Cot, ki je postal član francoskega posvetovalnega zborova v Alžiru, je bil na njemu kritiziran vsled njegove politike za časa, ko je bil minister zrakoplovbe. Tedaj je v odgovor posjal, da je bil v času romanjan k Hitlerju v Monakovo napadan, ker je bil on tedaj edini, ki je uigral zvezo s Sov. unijo.

Jože Grdin se v Am. domovini silovito jezi, ker je Adamič označil jugoslovenskega kralja za smrkoveca. Adamič je s tem pokazal, da je ne samo skrajno naročnik, ampak tudi zelo neotesan,

KAIRO V EGIPTU je vojno prav malo občutil. Vendar pa je politično sedaj eno izmed najvažnejših mest na svetu. Dasi glavno mesto neutralnega Egipta, jetu glavni stan angleškega poveljstva za bližnji vzhod. Tu je sedaj tudi jugoslovanska in grška zamejna vlada. Tu je albanski odbor, in pa tisoče begunci, med njimi mnogo Slovencev, večinoma iz Primorske. Tuje že staro slovenska naselbina, in lani je tu začel izhajati slovenski časopis Bazovica, posvečen napotom za osvoboditev Primorske in vse ostale Slovenije. Tu je bil po povratku iz Moskve na posvetovanju s turškim ministri Anthony Eden in to mesto sta Churchill in Roosevelt že lani predlagala Stalinu za skupno konferenco. Gornje je slika hotela Mena House v Kairu, kjer se zbira zavezniška diplomatska gospoda in kuje načrte za preuredbe, v Evropi, Afriki in Aziji.

deluje proti pridruženju Slovaške k Češki in pa, da najo po razu Hitlerja zasedejo Slovaško ameriške čete, pa tudi angleške bi bile sprejemljive, nikakor pa ne ruske in česke. Slovaški kviziling se zanaša, da mu bo mogoče kako uiti zasluzeni kažni s spoznanim alia darlanizem, pa si bo rešil kožo pred razjarjenim slovaškim ljudstvom z ameriško zaščitno. Morda pa dela račun brez krčmarja?

Tudi Nemci se skušajo izmazati iz položaja, v katerega so zagazili pod "nezmotljivim, nemagljivim" firerjem. Množe se glasovi, da Roosevelt v Churchill že imata mirovne pogoje nemških generalov, v katerih baje obljubljajo odstraniti Hitlerja in razpustiti nacijsko stranko, a ob enem zahtevajo ohranitev svojega Junkerskega sistema in pa, da nobena zavezniških armad ne sme na nemško ozemlje. To bi bil torej kompromisni mir, ne pa brezpojona predaja. Predvsem je tem generalom na tem, da drceta armada ne pride do nemške meje. Zelo verjetno je, da se takša pogajanja že dolgo vrše, kot so bila verjetna tista poročila, ki so trdila, da išče Nemčija z Rusijo separatni mir. Ker Rusija ni hotela pristati vanj, triplje zanj pri ameriških in angleških vladah.

Papež apelira, naj odgovorni državniki iz ljubezni do ljudstva, ki neizmerno trpi, prekinjajo v vojno in sklenejo pravičenjo s mirom. S takimi klici je že večkrat prišel v svet. To, da ljudstvo strašno trpi — o tem ni spora. Toda skleniti mir s tistim, ki je krv tege gorja in izzval svet v vojno, je pa drugo vprašanje. Vojna bi končala, toda zločinska vladna, ki jo je povzročila v svojih ambicijah zavladala nad svestom, bi ostala. To bi bil torej mir, kakršnega propagirajo odkriti v prikriti prijatelj hitlerizma v Ameriki in v Angliji, in pa Vatikan. Bil bi zmesetarjen, kompromisni mir in vse žrtve v vojni za uničenje fašizma bi bile zmanj. Nemčija vztraja, ker še upa, da ji njeni prijatelji pomagajo v "negotiated peace". Tako se bi otela kapitulacija in se pravljala za novo vojno.

So ljudje, ki še dokazujojo, da Nemčije ne bo mogoče popolnoma premagati. V dokaz jim je počasno prodiranje zaveznikov v Italiji, in pa da so Rusi zmanjšali zavzetje Žitomira, ker so ga Nemci s prototifenzivo vzelj nazaj. A drugi trdijo, da je Nemčija že zelo blizu razsula.

Nekateri so tako optimistični, da racunajo na mir v Evropi še pred Božičem.

Tudi borza, posebno v New Yorku, čuti govorice o miru. In kadar se med spekulanti zasluži, da je mir res blizu, nastane na borzi dirndaj in delnice gredu navzdol kot živo srebro v mrazu. Najbolj seveda delnice regulirajo na mir v Evropi še pred Božičem.

Delavec v Franciji so bili od zaveznikov posvarjeni, naj se drže daleč stran od tovarn, in ka-

terih se producira za Nemčijo, ker jih bodo zavezniški letalci porušili. Francoski delavec se bi kaj radi držal tega priporočila. Saj celo sami pomagajo s sabotažo. A v splošnem je pri njih vprašanje zasluga. Ce ne bi šli zadnjih petdesetih letih ničesar naučil in ničesar pozabil.

V Angliji je vzbudila veliko zanimanje knjiga "The Trial of Mussolini". Obravnavna se vrši v domisiljki v Londonu. Mussolini je zagovornik ga brani pred obdolžitvami s citati sedanjih in prejšnjih angleških ministrov in drugih članov vlade. Posebno prizadeti so sedanji angleški poslanik viscount Halifax, Sir Samuel Hoare, angleški poslanik v Spaniji, John Simon in Leopold S. Amery, člana sedanje Churchillove vlade, Alfred Duff Cooper, ki ga je Churchill nedavno imenoval za poslanika pri francoskem osvobodilnem odboru v Alžiru in mnogo drugih vložkih angleških politikov. Tudi Churchill je imel o Mussoliniju niso tako kosmati kot jih slikajo.

Predsednik Roosevelt je lahko danes sam sebi hvaležni, da je posiljal svojega reakcionarnega državnega tajnika Cordella Hulla v Moskvo. Od kar se je ta starci mož vrnil, se pučuti veliko mlajšega. Dobil je upanje v veliko boljšo svetovno bodočnost in prepričal se je, da boljševiki niso tako kosmati kot jih slikajo.

Najbolj smo lahko sedaj hvaležni, da se Hitler in Mussolini ne moreta nikomur več zahvalevati. Vse kar še moreta je, da si izmenjujeta pozdrave in mislita na njune preživele veselje dneve. Zasluga za to gre naši oboroženi sili na suhem, na morju in v zraku. Pripomogla je, da se Berlin spreminja v prah. V to priznanje je lahko upravičeno vključimo tudi sovjetsko rdečo armado.

Puritanci, kakor jih zgodovina imenuje, so bili globoko verni kristjani. Ampak na Zahvalni dan so povabili na kosilo tudi rdeče indiance.

Vsi ameriški Slovenci bi morali biti hvaležni, ker imamo v svoji rojstni domovini osvobodilno fronto — armado partizanov. Bore se in umirajo za preporod in svobodo našega naroda.

Ubežnemu rumunskemu kralju Karlu v Mehiki se ni posrečilo dobiti ameriškega kolonarja Peglerja, da bi vodil propagando zanj. Pegler ve, da je vladu Zed. držav "zamrznila" 80 milijonov dolarjev rumunskega deparja, ki ga bi kralj Karol rad "odtajal" in si ga nakazoval, če bi ga ta dejela hotela priznati za "zamejno vlado". Njemu je demokracija in borba zanj samo na jeziku. Le denar mu roji po glavi. Ker se tudi Pegler na milijone dobro razume, se je rajše udinjal jugoslovanskemu "rusolatu" Fotiu v Washingtonu, kajti jugoslovanski milijoni (dolarjev) niso zamrznjeni. Sicer pa ni nobene razlike, ako dela propagando za jugoslovanskega, ali pa rumunskega kraja. Saj sta si vendar sorodnika in obabila "demokrata".

Misli po zahvalnem dnevu Chicago, III. — V četrtek minulega tedna smo praznovali Zahvalni dan, kot je v običaju od leta 1921 naprej. Ko so prvi pionirji v jeseni pospravili pridelke, so bili v marsičem na boljšem kot mi. Zivilske razmere so bile takrat preproste. OPA niso imeli, ne drugih regulacij, s kakršnimi si je danes treba beliti glave. O inflaciji se ni govorilo in nebo ni bilo pokrito z oblaki dostropnih in nadstropnih cen.

muniste, "flika" Adamič in hvala Mihajlovič in Ruth Mitchellovo. Ob enem poudarju, da je Hitlerjeva armada udrila v Jugoslavijo, komunistov ni bilo na bojiščih, ker so bili takrat v sled pakta med Moskvo in Berlinom na Hitlerjevi strani. A sedaj pa mu tudi ni všeč, ker se bore.

Napredni ameriški Slovenci smo lahko hvaležni, da je sedaj tudi delavskemu gibanju najbolj sovražen kolonar Westbrook Pegler zoper partizane in hvali Mihajloviča. Radoveden sem, kako se bodo iskreni demo-

krati počutili v njegovi družbi. Posebno abstinenti, ki vina ne pijejo. Evolucija pa gre svojo pot zdržema, počasi in sigurno.

Koliko slovenskih delavcev se je na zadnji Zahvalni dan domislilo, da bi bili lahko hvaležni, ker Proletarje še zmeroma izhaja? To je edini delavsko načelni slovenski časopis v Ameriki. Nekateri menijo, da ni perfekten. Kaj pa je sploh perfektnega na svetu? Primerjajte s Proletarjem z drugimi listi, pa se boste sami lahko prepričali, kateri so bolj načelni in perfektni.

John Chamazar.

Konferenca Prosvetne matice in JSZ bo v Milwaukeeju v nedeljo 5. dec

To, nedeljo, 5. decembra, ob 10. dopoldne, se bo v Milwaukeeju vršila konferenca Prosvetne matice, na katero so bila povabljene prislužene organizacije v Chicagu in okolici, v Waukeganu in Milwaukeeju v okolici, v ter v Sheboyganu.

Zborovanje bo v Sostarichevi dvorani na 539 So. 6th St. V nji se je vršilo že precej prejšnjih konferenc. Tisti udeleženci, ki se perejo na konferenco z električno železnicu North Shore, naj izstopajo na National Ave., od kjer imajo do dvorane le še malo hoda.

Tajnik Anton Garden je posiljal vabila vsem društvom. Ako katero zastopnika ni še izvolilo — par tajnikov je menda vabila na pisma pozabilo predložiti sejam — lahko društveni odbor sam koga delegira.

Vstop je prost tudi drugim članom. Glavna vprašanja na sestankih krajevnih podružnic Prosvetne matice so, kako v boči, oziroma ko bo vojne konec, obnoviti naše aktivnosti na prosvetnem polju v velikem. Če to nalogu prezremo, ali zanemarimo, tedaj bo le še malo slovenskega kulturnega delovanja v tej deželi.

Važno vprašanje je delavsko gibanje. Slovenci so vsi delavci in zato se jih to tiče vsled njihovih lastnih interesov. Ko bo vojne konec, bodo v ameriški politiki z ozirom na unijski in delavski politični pokret nastale velike spremembe. V njih vsled svojih starih skusuken v politični agitaciji za delavsko stvar lahko veliko pomagajo.

Tajnik Anton Garden je že v svojem oznanilu, oziroma vabilu na to konferenco poudaril, da bo ena izmed najvažnejših točk razprava o vprašanju bodočnosti Slovenije in Jugoslavije, ter o sedanji borbi v nji med osvobodilno fronto, t. j. partizani, in ono strugo, ki jo zastopa zamejna vlada.

Iz Chicaga, kolikor je piscul tega obvestila dosedaj znano, prideo na konferenco v Milwaukee tajnik Anton Garden, od kluba št. I JSZ Joško Ovčar in Louis Beniger, od eksekutivne JSZ Chas. Pogorelec, od druš. I SNPJ Anton Trojar, od druš. št. 102 SNPJ Kristina Mosley, in nedvomno poslje zastopnike več drugih čakaških društev.

Pričakuje se zelo dobrega odziva tudi iz Waukegana, in kaj-

pada, da bodo milwauška, westalliska in morda tudi sheboyganska društva obilno zastopana.

Glede obeda bo preskrbljeno pri Sostarichu, kjer so bili udeleženci zborovanje krajevne Prosvetne matice še vselej fino posrezeni.

Vsi zastopniki so vabljeni, da pridejo na konferenco ob določeni urki. In vsi drugi, ki se zanimajo za stvar, so enako vabljeni, da se udeleže tega važnega zborovanja.

POSTOJANKA ŠT. 8 JPO-SS

Chicago, III.—V združenju je moč. To se je posebno dobro izkazalo pri postojanke št. 8 Slovenske sekcijske Jugoslovenskega pomožnega odbora, kateri obstoji iz zastopnikov čakaških in okoliških slovenskih društev, klubov in organizacij. Dve prireditvi smo imeli in pri vsaki je bilo tisoč-dolarjev čistega prebitka. Na to smo lahko ponosni in ob tej priliki se v imenu postojanke št. 8 JPO-SS najlepše zahvaljujemo za vaše sodelovanje. Trpeči slovenski narod v starji domovini vam bo hvaležen.

V bodočem nas čaka še več napornega dela in potrebovali bomo sodelovanje vsakega slovenskega društva, kluba itd. Zato vas prosimo, da na prihodnji seji izvolite zastopnike in zastopnike, ki so pripravljeni se udeleževati sej sodelovanju pri tem plemenitem delu. Imena in naslove istih pa blagovolite nazzaniti podpisanim tajniku najpozneje do 30. decembra t. l. V mesecu januarju se bo vršila letna seja postojanke. Med drugimi zadevami bo volitev odbora za leto 1944. Pazite na tozadnje obvestilo v slovenskih listih.

Na zadnji seji postojanke je bilo sklenjeno, da se apelira na Slovence in Slovenke v Chicagu in okolici na zbiranje že uporabne oblike, katero naj vsak shrani toliko časa, ko bo glavni odbor JPO-SS objavil, kam se naj nabrana oblike pošlje. Seveda bo vse nabранo moralno biti še uporabno in očiščeno.

Ziskrenim pozdravom, Anton Krapenc, predsednik, John Gottlieb, tajnik, Leo Jurjevec, blagajnik.

Priporočite prijatelju, naj si naroči Proletarca.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street

CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CANAL 7172—7173

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Iz SANsovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Volitve podružničnih odborov
Da ne bo kakih zmešjav, opazujemo vse Sansove podružnice na točko 'Letne seje' v podružničnih pravilih. Ta točka se glasi takole:

"Letne seje se vršijo vsako leto meseca januarja. Na njih podojajo podružnični uradniki in odsek poročila o svojem delovanju v preteklem letu. Na letnih sejih se volijo tudi vsi podružnični uradniki."

V smislu te točke je potemtakem voliti podružnične odbore na letnih sejah, ki se vršijo v mesecu januarju, ne pa v mesecu decembra, kar to napačno mislijo nekateri predstavniki naših podružnic.

Poročila o nakupu vojnih vladnih obveznic

V času od 11. do 24. novembra so nam posale poročila o nakupu vojnih vladnih obveznic med kampanjo za tretje vojno posojilo sledče podružnice:

Podružnica št. 52, Chicago, Ill., je naznana \$5,750; št. 53, Johnstown, Pa., \$4,548.90; št. 73 Herminie Pa., \$3,180; št. 94 Hostetter, Pa., \$1,800.

Naše gibanje

V razdobju od 12. do 24. novembra so nam posale prispevke sledče podružnice: Stev. 12 West Aliquippa, Pa., \$9; št. 19, San Francisco, Calif., \$200; št. 26, Salem, Ohio, \$4.50; št. 40, Kemmerer, Wyo., \$9; št. 47, Pueblo, Colo., \$5; št. 53, John-

stown, Pa., \$4.50; št. 66, Library, Pa., \$212.25; št. 94, Hostetter, Pa., \$6.

Združena slovenska društva v New Yorku nam je poslala tajnica Ana P. Krasna znesek od \$9. Darovali so: Harry Gervich in Knez po \$1.00; Anton Mosse \$5 in Joe Gomstar \$2.00.

Rojak, ki ne mara biti imenovan, je nam posal znesek po \$3.61, ki ga je prejel od Zvonka Novaka za povračilo vnaprej plačane naročnine za en izvod njegovega besednjaka.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Veselica, ki jo je podružnica št. 2, Chicago, Ill., priredila dne 20. novembra, bo prinesla okoli \$200 čistega prebitka za SANs.

Podružnica št. 90, Kirkland Lake, Ont., Can., misli v kratek predvid veliko veselico za SANs.

Javni shod, ki ga je imela clevelandsko podružnica št. 39 sodelovanjem vseh drugih tamenskih Sansovih podružnic dne 14. novembra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., je sijajno uspel v vsakem oziru. Dvorjan je bil nabito polna in nabralo se je \$1,235 za SANs.

Podružnica št. 1 Detroit, Mich. bo priredila pisatelju in častnemu predsedniku naše organizacije Louisu Adamiču dne 11. decembra častni večer v Slovenskem delavskem domu na 437 S. Livernois Ave. Prireditev se bo pričela točno ob sedmih zvečer.

prositi malo razumevanja o tem kar se dogaja na Balkanu in v Evropi? Smem prositi, da se malo potrudite, da spoznate Jugoslavije, ki so toliko doprinesli za zmago in je samo od sebe uimevo, da nočejo, da bodo zopet upreženi v novi diktaturi pod protekcijo anglo-ameriške vojske? Nameni jugoslovanske vladne v New Yorku nam je poslala tajnica Ana P. Krasna znesek od \$9. Darovali so: Harry Gervich in Knez po \$1.00; Anton Mosse \$5 in Joe Gomstar \$2.00.

Rojak, ki ne mara biti imenovan, je nam posal znesek po \$3.61, ki ga je prejel od Zvonka Novaka za povračilo vnaprej plačane naročnine za en izvod njegovega besednjaka.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Veselica, ki jo je podružnica št. 2, Chicago, Ill., priredila dne 20. novembra, bo prinesla okoli \$200 čistega prebitka za SANs.

Podružnica št. 90, Kirkland Lake, Ont., Can., misli v kratek predvid veliko veselico za SANs.

Javni shod, ki ga je imela clevelandsko podružnica št. 39 sodelovanjem vseh drugih tamenskih Sansovih podružnic dne 14. novembra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., je sijajno uspel v vsakem oziru. Dvorjan je bil nabito polna in nabralo se je \$1,235 za SANs.

Podružnica št. 1 Detroit, Mich. bo priredila pisatelju in častnemu predsedniku naše organizacije Louisu Adamiču dne 11. decembra častni večer v Slovenskem delavskem domu na 437 S. Livernois Ave. Prireditev se bo pričela točno ob sedmih zvečer.

prositi malo razumevanja o tem kar se dogaja na Balkanu in v Evropi? Smem prositi, da se malo potrudite, da spoznate Jugoslavije, ki so toliko doprinesli za zmago in je samo od sebe uimevo, da nočejo, da bodo zopet upreženi v novi diktaturi pod protekcijo anglo-ameriške vojske? Nameni jugoslovanske vladne v New Yorku nam je poslala tajnica Ana P. Krasna znesek od \$9. Darovali so: Harry Gervich in Knez po \$1.00; Anton Mosse \$5 in Joe Gomstar \$2.00.

Rojak, ki ne mara biti imenovan, je nam posal znesek po \$3.61, ki ga je prejel od Zvonka Novaka za povračilo vnaprej plačane naročnine za en izvod njegovega besednjaka.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Veselica, ki jo je podružnica št. 2, Chicago, Ill., priredila dne 20. novembra, bo prinesla okoli \$200 čistega prebitka za SANs.

Podružnica št. 90, Kirkland Lake, Ont., Can., misli v kratek predvid veliko veselico za SANs.

Javni shod, ki ga je imela clevelandsko podružnica št. 39 sodelovanjem vseh drugih tamenskih Sansovih podružnic dne 14. novembra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., je sijajno uspel v vsakem oziru. Dvorjan je bil nabito polna in nabralo se je \$1,235 za SANs.

Podružnica št. 1 Detroit, Mich. bo priredila pisatelju in častnemu predsedniku naše organizacije Louisu Adamiču dne 11. decembra častni večer v Slovenskem delavskem domu na 437 S. Livernois Ave. Prireditev se bo pričela točno ob sedmih zvečer.

prositi malo razumevanja o tem kar se dogaja na Balkanu in v Evropi? Smem prositi, da se malo potrudite, da spoznate Jugoslavije, ki so toliko doprinesli za zmago in je samo od sebe uimevo, da nočejo, da bodo zopet upreženi v novi diktaturi pod protekcijo anglo-ameriške vojske? Nameni jugoslovanske vladne v New Yorku nam je poslala tajnica Ana P. Krasna znesek od \$9. Darovali so: Harry Gervich in Knez po \$1.00; Anton Mosse \$5 in Joe Gomstar \$2.00.

Rojak, ki ne mara biti imenovan, je nam posal znesek po \$3.61, ki ga je prejel od Zvonka Novaka za povračilo vnaprej plačane naročnine za en izvod njegovega besednjaka.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Veselica, ki jo je podružnica št. 2, Chicago, Ill., priredila dne 20. novembra, bo prinesla okoli \$200 čistega prebitka za SANs.

Podružnica št. 90, Kirkland Lake, Ont., Can., misli v kratek predvid veliko veselico za SANs.

Javni shod, ki ga je imela clevelandsko podružnica št. 39 sodelovanjem vseh drugih tamenskih Sansovih podružnic dne 14. novembra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., je sijajno uspel v vsakem oziru. Dvorjan je bil nabito polna in nabralo se je \$1,235 za SANs.

Podružnica št. 1 Detroit, Mich. bo priredila pisatelju in častnemu predsedniku naše organizacije Louisu Adamiču dne 11. decembra častni večer v Slovenskem delavskem domu na 437 S. Livernois Ave. Prireditev se bo pričela točno ob sedmih zvečer.

prositi malo razumevanja o tem kar se dogaja na Balkanu in v Evropi? Smem prositi, da se malo potrudite, da spoznate Jugoslavije, ki so toliko doprinesli za zmago in je samo od sebe uimevo, da nočejo, da bodo zopet upreženi v novi diktaturi pod protekcijo anglo-ameriške vojske? Nameni jugoslovanske vladne v New Yorku nam je poslala tajnica Ana P. Krasna znesek od \$9. Darovali so: Harry Gervich in Knez po \$1.00; Anton Mosse \$5 in Joe Gomstar \$2.00.

Rojak, ki ne mara biti imenovan, je nam posal znesek po \$3.61, ki ga je prejel od Zvonka Novaka za povračilo vnaprej plačane naročnine za en izvod njegovega besednjaka.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Veselica, ki jo je podružnica št. 2, Chicago, Ill., priredila dne 20. novembra, bo prinesla okoli \$200 čistega prebitka za SANs.

Podružnica št. 90, Kirkland Lake, Ont., Can., misli v kratek predvid veliko veselico za SANs.

Javni shod, ki ga je imela clevelandsko podružnica št. 39 sodelovanjem vseh drugih tamenskih Sansovih podružnic dne 14. novembra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., je sijajno uspel v vsakem oziru. Dvorjan je bil nabito polna in nabralo se je \$1,235 za SANs.

Podružnica št. 1 Detroit, Mich. bo priredila pisatelju in častnemu predsedniku naše organizacije Louisu Adamiču dne 11. decembra častni večer v Slovenskem delavskem domu na 437 S. Livernois Ave. Prireditev se bo pričela točno ob sedmih zvečer.

prositi malo razumevanja o tem kar se dogaja na Balkanu in v Evropi? Smem prositi, da se malo potrudite, da spoznate Jugoslavije, ki so toliko doprinesli za zmago in je samo od sebe uimevo, da nočejo, da bodo zopet upreženi v novi diktaturi pod protekcijo anglo-ameriške vojske? Nameni jugoslovanske vladne v New Yorku nam je poslala tajnica Ana P. Krasna znesek od \$9. Darovali so: Harry Gervich in Knez po \$1.00; Anton Mosse \$5 in Joe Gomstar \$2.00.

Rojak, ki ne mara biti imenovan, je nam posal znesek po \$3.61, ki ga je prejel od Zvonka Novaka za povračilo vnaprej plačane naročnine za en izvod njegovega besednjaka.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Veselica, ki jo je podružnica št. 2, Chicago, Ill., priredila dne 20. novembra, bo prinesla okoli \$200 čistega prebitka za SANs.

Podružnica št. 90, Kirkland Lake, Ont., Can., misli v kratek predvid veliko veselico za SANs.

Javni shod, ki ga je imela clevelandsko podružnica št. 39 sodelovanjem vseh drugih tamenskih Sansovih podružnic dne 14. novembra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., je sijajno uspel v vsakem oziru. Dvorjan je bil nabito polna in nabralo se je \$1,235 za SANs.

Podružnica št. 1 Detroit, Mich. bo priredila pisatelju in častnemu predsedniku naše organizacije Louisu Adamiču dne 11. decembra častni večer v Slovenskem delavskem domu na 437 S. Livernois Ave. Prireditev se bo pričela točno ob sedmih zvečer.

prositi malo razumevanja o tem kar se dogaja na Balkanu in v Evropi? Smem prositi, da se malo potrudite, da spoznate Jugoslavije, ki so toliko doprinesli za zmago in je samo od sebe uimevo, da nočejo, da bodo zopet upreženi v novi diktaturi pod protekcijo anglo-ameriške vojske? Nameni jugoslovanske vladne v New Yorku nam je poslala tajnica Ana P. Krasna znesek od \$9. Darovali so: Harry Gervich in Knez po \$1.00; Anton Mosse \$5 in Joe Gomstar \$2.00.

Rojak, ki ne mara biti imenovan, je nam posal znesek po \$3.61, ki ga je prejel od Zvonka Novaka za povračilo vnaprej plačane naročnine za en izvod njegovega besednjaka.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Veselica, ki jo je podružnica št. 2, Chicago, Ill., priredila dne 20. novembra, bo prinesla okoli \$200 čistega prebitka za SANs.

Podružnica št. 90, Kirkland Lake, Ont., Can., misli v kratek predvid veliko veselico za SANs.

Javni shod, ki ga je imela clevelandsko podružnica št. 39 sodelovanjem vseh drugih tamenskih Sansovih podružnic dne 14. novembra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., je sijajno uspel v vsakem oziru. Dvorjan je bil nabito polna in nabralo se je \$1,235 za SANs.

Podružnica št. 1 Detroit, Mich. bo priredila pisatelju in častnemu predsedniku naše organizacije Louisu Adamiču dne 11. decembra častni večer v Slovenskem delavskem domu na 437 S. Livernois Ave. Prireditev se bo pričela točno ob sedmih zvečer.

prositi malo razumevanja o tem kar se dogaja na Balkanu in v Evropi? Smem prositi, da se malo potrudite, da spoznate Jugoslavije, ki so toliko doprinesli za zmago in je samo od sebe uimevo, da nočejo, da bodo zopet upreženi v novi diktaturi pod protekcijo anglo-ameriške vojske? Nameni jugoslovanske vladne v New Yorku nam je poslala tajnica Ana P. Krasna znesek od \$9. Darovali so: Harry Gervich in Knez po \$1.00; Anton Mosse \$5 in Joe Gomstar \$2.00.

Rojak, ki ne mara biti imenovan, je nam posal znesek po \$3.61, ki ga je prejel od Zvonka Novaka za povračilo vnaprej plačane naročnine za en izvod njegovega besednjaka.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Veselica, ki jo je podružnica št. 2, Chicago, Ill., priredila dne 20. novembra, bo prinesla okoli \$200 čistega prebitka za SANs.

Podružnica št. 90, Kirkland Lake, Ont., Can., misli v kratek predvid veliko veselico za SANs.

Javni shod, ki ga je imela clevelandsko podružnica št. 39 sodelovanjem vseh drugih tamenskih Sansovih podružnic dne 14. novembra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., je sijajno uspel v vsakem oziru. Dvorjan je bil nabito polna in nabralo se je \$1,235 za SANs.

Podružnica št. 1 Detroit, Mich. bo priredila pisatelju in častnemu predsedniku naše organizacije Louisu Adamiču dne 11. decembra častni večer v Slovenskem delavskem domu na 437 S. Livernois Ave. Prireditev se bo pričela točno ob sedmih zvečer.

prositi malo razumevanja o tem kar se dogaja na Balkanu in v Evropi? Smem prositi, da se malo potrudite, da spoznate Jugoslavije, ki so toliko doprinesli za zmago in je samo od sebe uimevo, da nočejo, da bodo zopet upreženi v novi diktaturi pod protekcijo anglo-ameriške vojske? Nameni jugoslovanske vladne v New Yorku nam je poslala tajnica Ana P. Krasna znesek od \$9. Darovali so: Harry Gervich in Knez po \$1.00; Anton Mosse \$5 in Joe Gomstar \$2.00.

Rojak, ki ne mara biti imenovan, je nam posal znesek po \$3.61, ki ga je prejel od Zvonka Novaka za povračilo vnaprej plačane naročnine za en izvod njegovega besednjaka.

Shodi, seje, sestanki in prireditve

Veselica, ki jo je podružnica št. 2, Chicago, Ill., priredila dne 20. novembra, bo prinesla okoli \$200 čistega prebitka za SANs.

Podružnica št. 90, Kirkland Lake, Ont., Can., misli v kratek predvid veliko veselico za SANs.

Javni shod, ki ga je imela clevelandsko podružnica št.

NO LABOR VOTE

Since the recent election editors of the business press have been commenting that there is nothing like a labor vote. They come to that conclusion by a consideration of the fact that in important instances the candidates endorsed by organized workers' groups lost.

In Philadelphia, where William Bullitt, Democrat, lost his fight for mayor under the weight of a heavy Republican majority, the facts are compelling. Bullitt has an international reputation. He was a friend of the President and Mr. Roosevelt came to his help in the final hour of the campaign with a letter that was plainly written for its vote-getting effect. And the Bullitt campaign was launched with the practically unanimous endorsement of the city's organized workers.

No friend of Labor can evade the fact that the majority gained by the Republicans weakens the present value of union approval.

The same story can be told, with minor variations, in the New Jersey state election and in the city election of Detroit, to mention only two other cases.

We take no pleasure in recording the above results. We would prefer that all workers should accept the Socialist party and the Socialist program and philosophy as their own. But short of that, we could find considerable satisfaction in the creation of an independent party of Labor that would be separate and distinct from both old parties.

However, such purposeful and effective unity is not the logical result of the "reward friends and punish enemies" policy that has always been the ultimate of union political tactics.

It is an understatement to say that we are sorry that the workers of America are unable to use their political power in a united manner. We are alarmed. For the time is coming when workers will be faced with fundamental issues that must and will be settled by governmental authority, issues that may mean for them the difference between the democracy they are fighting and sacrificing for and the fascism they hate and oppose.

Perhaps it is because political democracy seemed so secure to them that workers as a class have failed to realize the real meaning of political parties in a democracy. Parties are the instruments whereby the interests of a definite economic group are served. On the basis of that definition it may be said that workers who choose between the two old parties never have a party of their own, since both old political groups are committed to a system that makes labor-exploitation and owner-interest the ordered way of life. A choice between Democrats and Republicans has never been more than a selection of what might be the lesser evil.

The Socialist party, on the other hand, is not merely committed to "doing something" for workers. The Socialist program calls for a definite thing; namely, for the freedom of workers from all forms of exploitation and for the division of the wealth workers create upon the basis of service and not ownership.

Workers either will soon enter a new era of servitude or be truly free according to how well they can gain united control of the law-making power of the nation. And their failure to swing elections this year isn't encouraging.—Reading Labor Advocate.

"OLD NOTRE DAME STILL REIGNS OVER ALL"

Says the Associated Press. And well it might, for in four successive weeks Old Notre Dame has triumphed over Navy, Army, Northwestern, and Dr. Francis E. McMahon. The last of these victories has been protested, however, and in the end may prove to be of the Pyrrhic variety. Dr. McMahon, a teacher of philosophy at Notre Dame, has been ousted for making public pronouncements on matters not strictly philosophical. A vocal opponent of isolation even before we got into the war, Dr. McMahon has been speaking out in favor of international collaboration. He asks for friendly relations after the war with our allies, and he includes the Soviet Union. He is known to consider communism far less a menace than the cult of the Nazis. Abhorring anti-Semitism, he has in his zeal seen fit to condemn Father Coughlin. And above all he has persisted in calling General Franco a fascist, an idea which he may uncritically have picked up from the General himself. As Dr. McMahon has discovered, the Notre Dame authorities "do not want the name of the university associated with the promulgation of those views." As views they do not seem to us un-Catholic. But who are we to judge? Dr. McMahon suggests that "powerful pressure has been exerted on the university authorities to muzzle" him. And who, we are led to wonder, is in a position to bring such pressure on the country's most renowned Catholic university.

—The Nation.

THE CONTROL OF THE SKIES

By SCOTT NEARING

"The Allies floated to victory on a wave of oil," wrote one commentator in describing World War I. A bitter struggle for the control of oil reserves followed the war.

The United Nations today are sailing to victory on airplane wings. Today the control of the skies is as crucial as was the control of the seas during pre-plane days. A bitter struggle for the air will follow World War II just as surely as the struggle for oil followed World War I. Already the outlines of this struggle are revealing themselves.

Needless to say, plane building by the defeated Axis powers will be stringently limited—perhaps even prohibited—on the grounds of military necessity. Such a policy would leave Britain, the Soviet Union and the U. S. in control of the skies, with China and India surging restlessly into the field of plane construction.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

WORLD PEACE AND ORDER

Even a very casual review of United States history shows that we have been continuously involved in every major war between the nations of Europe. World peace has ever been indivisible, so that warfare in any area menaced the peace of all.

Now in the midst of the most terrible and destructive war the world has ever encountered, we are making decisions that will determine whether we shall continue to use war as our method of deciding issues between nations or countries to develop and administer whether we shall unite with other world law and order. Such world law and order must rest on the basic principle of the dignity of the individual, who has spiritual as well as physical life. Human rights are derived from the fact that the individual must decide his life in accord with moral standards. Democratic countries accept human rights as sacred; by uniting on a world basis they can assure human rights on a world basis.

Only a world order that assures human rights of individuals and the groups through which they seek a better life can give us a lasting basis for peace. Such an order would progress steadily toward freedom for all and away from rule over other people's lives.

Experience shows that the use of police power is an essential condition to maintenance of order in any geographic division. This is equally true of international order.

There is practically no disagreement on objectives. The next step is to get agreement on how to implement these objectives. Mutual confidence and good faith help toward decisions that will mean freedom for all peoples. While we cannot escape the consequences of the mistakes of the past, nor the outbreak of civil war when arbitrary rule is broken, we can raise the torch of freedom which alone can lift nations to higher levels of living.

It is calculated that up to 210,000,000 persons in Europe and Asia must be cared for in one way or another for varying periods. In Europe there are more than 20,000,000 of displaced persons and in China more than 40,000,000. Great populations must be fed, clothed and furnished the means of helping ourselves. Were we to fail in furnishing the necessary aid, the suffering, the unrest, the turmoil would make political stability impossible. The furnishing of food and clothes thus has wide political importance.

The support of this gigantic effort will be worldwide. Uncle Sam will not be the Santa Claus. No three great powers will monopolize the support or the control. Forty-four nations will pay and make the decisions. \$2,500,000,000 will be required for the initial expense. The United States plan for the raising of this sum is to tax each cooperating nation on the basis of its annual income. Other plans have been proposed, but all of them involve proportional payment of common obligations. Even some of the occupied countries will be able from the start to pay their part.

Here we have genuine internationalism at work. How far the spirit of the thing can be carried over into the arrangements for normal, peace-time production and exchange of commodities remains to be seen.—The New Leader.

United Rehabilitation

For a long time the United Nations have been a going concern on the field of battle. With signing of an agreement by representatives of 44 governments on November 9 they entered actively into common action in the area of international economic cooperation. The United Nations Relief and Rehabilitation Administration will carry over from time of war to time of peace. It contains the promise of a continuing reality for the international unity that has been developed under stress of war dangers.

It is calculated that up to 210,000,000 persons in Europe and Asia must be cared for in one way or another for varying periods. In Europe there are more than 20,000,000 of displaced persons and in China more than 40,000,000. Great populations must be fed, clothed and furnished the means of helping ourselves. Were we to fail in furnishing the necessary aid, the suffering, the unrest, the turmoil would make political stability impossible. The furnishing of food and clothes thus has wide political importance.

The support of this gigantic effort will be worldwide. Uncle Sam will not be the Santa Claus. No three great powers will monopolize the support or the control. Forty-four nations will pay and make the decisions. \$2,500,000,000 will be required for the initial expense. The United States plan for the raising of this sum is to tax each cooperating nation on the basis of its annual income. Other plans have been proposed, but all of them involve proportional payment of common obligations. Even some of the occupied countries will be able from the start to pay their part.

Here we have genuine internationalism at work. How far the spirit of the thing can be carried over into the arrangements for normal, peace-time production and exchange of commodities remains to be seen.—The New Leader.

"UNRRA"

For proof of the fact that the world has been operating under a crazy social and economic system, we refer our readers to the United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA).

Go back a generation and get a larger view of the picture.

After World War I this nation, like all other capitalist nations, tried to be prosperous by selling everything and buying nothing.

The greatest fear of the wise rulers of America was that other peoples would send their wealth to America. It was that fear that caused an outcry against the German Republic's plan to pay war reparations in goods that it could produce instead of with gold it did not have. And, incidentally, it was the collapse of the German Republic that gave Hitler his chance to rise to power.

For approximately a decade, we Americans had a good time sending billions of wealth abroad to rebuild Europe. Our own economic collapse came when, recognizing the fact that Europe never would nor could pay the bill, we stopped sending our own wealth abroad.

Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

Great Britain has established an Air Ministry charged with the responsibility or watching over and extending British aviation. The ministry is reported to be working overtime.

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

Great Britain has established an Air Ministry charged with the responsibility or watching over and extending British aviation. The ministry is reported to be working overtime.

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

Great Britain has established an Air Ministry charged with the responsibility or watching over and extending British aviation. The ministry is reported to be working overtime.

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

Great Britain has established an Air Ministry charged with the responsibility or watching over and extending British aviation. The ministry is reported to be working overtime.

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

Great Britain has established an Air Ministry charged with the responsibility or watching over and extending British aviation. The ministry is reported to be working overtime.

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

Great Britain has established an Air Ministry charged with the responsibility or watching over and extending British aviation. The ministry is reported to be working overtime.

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

Great Britain has established an Air Ministry charged with the responsibility or watching over and extending British aviation. The ministry is reported to be working overtime.

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

Great Britain has established an Air Ministry charged with the responsibility or watching over and extending British aviation. The ministry is reported to be working overtime.

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

Great Britain has established an Air Ministry charged with the responsibility or watching over and extending British aviation. The ministry is reported to be working overtime.

U. S. airplane builders, alarmed by the business-like fashion in which the British are planning postwar air power, are appealing directly to the American public in news stories, special articles and large scale advertisements to safeguard U. S. interests by the extension of aviation.

American Export Lines had a full page ad in the Oct. 7 New York Times. The ad was headed Let's Clear the Air.

"Because we are Americans," the ad said, "we naturally think first of American air transport services directed and developed by American enterprise—services operated as the finest and swiftest and best of all the air transport services provided by any nation of the world."

Great Britain has established an Air Ministry charged with the responsibility or watching over and extending British aviation. The ministry is reported to be working overtime.